

Oponentský posudek

na disertační práci Václava Moravce

AUDIOVIZUÁLNÍ MÉDIA V ČESKÉ REPUBLICE

V ÉŘE KONVERGENCE

Oponent prof. PhDr. Ivo Možný CSc.

Disertační práce Václava Moravce je dobře postavená akademická studie, která významně prohlubuje náš vhled do transformace audiovizuálních medií v obtížné době, která se před námi otevírá. Autor překračuje zjevný aspekt technického vývoje a technologického pokroku a sleduje, aniž by podléhal technickému determinismu, i podstatnou proměnu, kterou do české společnosti mediamorfóza vnáší. Vychází z teorií a pozorování, které poukazují na konvergenci nejrůznějších aspektů mediálního a společenského univerza. Všímá si propojování přístrojů určených k příjmu a tvorbě audiovizuálních obsahů do jednoho (např. chytrého telefonu či televizoru), změn v domestikaci audiovizuálních medií (tradičních i nových), fragmentace publika, vzniku mediálně-telekomunikačních konglomerátů či kartelů, posilování fenoménu *produžování*, slučování obsahové a technologické regulace, překlenování rozdílů v lokální a globální komunikaci a dalších jevů z mediálního univerza. Celý tento proces zařazuje do obecných pozorování sociálních přeměn společností našeho civilizačního okruhu a globálního vlivu prostorové univerzality medií.

Autor z dlouholeté osobní participace dobře zná české mediální prostředí. Důvěrný vhled do jejich každodenního fungování a účast na něm mohla být pro něho stejně tak výhodou, jako omezujícím faktorem, který by mu zabránil v odstupu a tím i v hlubším porozumění. Nestalo se tak. Práce Václava Moravce je založena na solidní znalosti poučeně vybraného okruhu teoretické literatury a rozsáhlé rešerši výzkumných zpráv a analytických materiálů. Na dobrou znalost pojednávaného předmětu ukazuje také to, že si je autor vědom limitů možnosti zvládnout nadhozená

témata v práci tohoto zaměření v celé jejich komplexnosti a překonává toto omezení poučeným výběrem. Text studie je dobře strukturovaný a celá práce je napsána průzračným stylem v kultivované češtině.

Jako celek Moravcova studie přesahuje obvyklou úroveň disertačních prací dnes v sociálních vědách úspěšně obhajovaných. Doporučuji její knižní publikaci, i když, jak autor dobře ví, některá z otevřených témat otevírají další otázky, které ještě volají po zodpovězení a jež by mohl přijmout jako další výzvy. Už v současné podobě by však jeho studie mohla a měla sloužit jako znamenitá učebnice pro adepty mediálních studií i jako informačně bohatý zdroj poznání pro širší zainteresované publikum; její případné rozšiřování bych ponechal na další vydání.

Disertační práci Václava Moravce *Audiovizuální média v České republice v éře konvergence* jednoznačně doporučuji k přijetí jako podklad pro pokračování doktorského řízení na Filmové a televizní fakultě Akademie múzických umění.

V Brně dne 11. října 2015

Prof. PhDr. Ivo Možný CSc.
Masarykova univerzita Brno

Otázky k diskusi u obhajoby:

Sociologický diskurs se s diskursem, v němž se pohybuje kandidátova práce, překrývá jen poměrně malým průnikem. A to tam, kde se jedná o témata nejobecnější, o otázky po aktuální povaze a po základním směřování společnosti. Ne snad že by práce o povaze naší epochy nebyly v sociologii četné: jaká vlastně naše doba je, o tom bylo nasáno mnoho knih, a právě tato produkce roste nejrychleji; snad i proto, že se nejlépe prodává. Milan Petrušek v monografii *Společnosti pozdní doby* [SLON. Praha 2006] napočítal pro epochu, v níž žijeme, celkem 108 označení a s nimi spojených explikačních teorií.

„Epocha konvergence“ mezi nimi ještě není. Převážná většina sociologického diskursu však tematizuje otázky užší, a speciální sociologické analýzy se už asi dvě desetiletí přiklánějí k názoru, že hlavním trendem naší doby je spíše divergence, tedy zvětšování rozdílů. Společnosti se rozestupují v dimenzích, jež jsou pro sociální aktéry nepodstatnější: v majetku a v moci. Platí to zhruba od sedmdesátých let

minulého století, a platí to jak pro zvětšování rozdílů mezi jednotlivými národními společnostmi, tak pro zvětšování sociálních rozdílů uvnitř nich.

Konvergence mediálního univerza je empiricky evidentní. Buducnost tedy teprve ukáže, zda titul práce „AUDIOVIZUÁLNÍ MÉDIA V ČESKÉ REPUBLICE V ÉŘE KONVERGENCE“ lépe odkazuje k tomu, že to byla právě media, jež signalizovala, signifikovala a dynamizovala nastupující konvergenci společnosti České republiky, anebo zda jsme žili v éře, kdy konvergovala sice média, ale historický pohyb české společnosti (a ostatních globálních společností) dynamizovalo podstatněji něco jiného a úplně jiným směrem, než naznačuje termín konvergence. Neboli, řečeno jinak: Jde o éru konvergence medií v České republice, anebo o média v éře konvergence české společnosti (republiky)? Anebo je to zbytečná otázka, neb je to totéž, neboť konverguje-li mediální universum, konverguje společnost, a jen konvergující společnost může být prostředím pro konvergenci médií? Ale což může ve společnosti, která se diverguje sociálně, tedy v přístupu k zdrojům i k šancím, docházet ke konvergenci?

Kladná odpověď není zcela vyloučena, ale pak je to opravdu zvláštní situace.